

LBRIS

We know  
books

DE ACELAȘI AUTOR:

*Viața inversă a lui Cocosel Oatu*

*Dulce ca pelinul*

*Biblia pentru furnici*

*Guantanamo*

*Jocuri de nenoroc*

*Bâlciul de argint*

*Atunci când era mereu duminică*

*Goarna lui Tuturuz*

*Poveștile cerului, poveștile pământului*

*Adu-ți aminte să nu uiți*

Ștefan MITROI

# Pisica surdomută și alte unsprezece povestiri



Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României  
MITROI, ȘTEFAN

*Pisica surdomută : și alte unsprezece povestiri* /  
Ștefan Mitroi. - București : RAO Distribuție, 2023  
ISBN 978-606-006-855-6

821.135.1

RAO Distribuție  
Str. Bărgăului, nr. 9-11, București, România  
www.raobooks.com  
www.rao.ro

ȘTEFAN MITROI  
*Pisica surdomută*  
*și alte unsprezece povestiri*  
Toate drepturile rezervate

Ilustrație copertă  
Florin Dochia

© RAO Distribuție, 2023  
Pentru prezenta ediție

2023

ISBN 978-606-006-855-6

## Bâlciul

O iarnă întreagă a stat bâlciul în satul nostru. Unuia dintre circari i-a cășunat să scoată un viscol năvălaș din pălărie, chiar când erau gata să plece, și n-a mai putut să-l vâre, după aia, înapoi.

Dimineața următoare am auzit pe cineva strigând dinspre izlazul din spatele școlii:

– Veniți să vedeți o scamatorie și mai grozavă!

Am dat cu toții fuga acolo. Zăpada de pe izlaz era roșie. Parcă ninsese cu sânge. Aveam să aflăm mai apoi că lupii făcuseră asta, dând iama în caii de la căruțe. Să fi avut magicienii circului o putere atât de mare, s-ar fi folosit de călușei ca să plece mai departe. Nici măcar gerul nu fuseseră în stare să-l înmoaie cu puterea lor. Mureau de frig până seara dacă nu-i luau oamenii din sat la ei acasă. Călușeii au rămas pe loc. Le astâmpăram setea cu cerneala

din călimările noastre și îi hrăneam cu praf de cretă. După care urcam veseli în șaua lor.

Ce bine că nu plecase bălciul!

Se bucurau până și bătrânii de el, sărind pe furie în roată, ca să vadă dacă pot atinge cerul cu mâna.

Flăcăilor le plăceau lanțurile, fiindcă-i amețeau c-o viteză mai mare decât cea a păhăruțelor cu țuică date pe gât. Într-o noapte, s-a întâmplat ca unul dintre ei să înghețe în timp ce se învârtea pe deasupra satului. A înghețat și învârtitul odată cu el. Stăteau amândoi înțepeniți în aer, albiți de ger. Au tăiat gheața cu toporul ca să-i poată da jos.

Pe flăcău l-au luat ai lui acasă și l-au pus lângă sobă, sperând să-l trezească astfel din îngheț. Dar nu s-a mai trezit, spre deosebire de învârtitul comediei, care și-a revenit imediat ce-a intrat tata cu el în casă. Noroc că mama a băgat de seamă și l-a scos iute afară, trimițându-l de unde venise, fiindcă începuse odaia să se învârtă cu noi. Era cât pe aci ca îngerul să cadă din icoană. Când ne-am oprit din învârtit, avea aura plină de vânătași.

– Ce te-a apucat, l-a întrebat mama pe tata, a doua zi, când ne-a trecut amețea.

– Păi, toți au luat pe câte cineva, a răspuns el. Voi ai să ne arate lumea cu degetul?

Era adevărat ce spusese. Fiecare om din sat primise în casa lui un circar. Peste drum de casa noastră se nimerise acrobatul care mergea pe sârmă. Ca să-i înveselească pe cei care-i dădeau de mâncare, se suia zilnic pe sârma de rufe din curte și țopăia de-a lungul ei, printre izmenele și fețele de pernă puse la uscat. De aici a trecut pe sârmele din curțile vecine. Luneca pe deasupra rufelor puse la zvântat dintr-o parte în alta a satului. Ziceai că zboară la joasă înălțime. Așa ni se părea nouă, deși nu-i zăream aripile. Într-o zi, s-a dus, s-a tot dus prin aer, deși se terminaseră sârmele, până nu l-a mai văzut nimeni. Bine că nu i-a dat prin gând s-o ia peste firele de înaltă tensiune.

– Nu mai găseam decât o grămăjoară de cenușă din el, a spus o femeie, privind spre cer.

– Era mai bine decât acum, când nu mai avem ce să găsim! i-a răspuns alta, fără să aibă habar că în aceeași zi avea să găsească chiar ea niște urme de pași pe perna pe care pune seara capul. Măcar știa de ce o dor atât de tare gândurile noaptea!

Acrobatul a fost primul care și-a luat zborul. De-adevăratelea, cu niște aripi făcute dintr-o rochie de mireasă. L-au urmat la foarte scurt timp călușeii. Doar că ei au plecat peste câmp, nu prin aer.

Am crezut, la început, că loviseră lupii din nou. Dar zăpada era albă peste tot. Oare unde dispăruseră?

„Ieri-noapte, l-am auzit pe fierarul satului povestind, m-am pomenit cu ei în ușa fierăriei. Nechezau ușor, dar ușor de tot, ca un scâncet de copil, încercând să-mi spună că sunt desculți. Veniseră să-mi ceară să-i încălț. Nu mai făcusem niciodată potcoave atât de mititele. Doar în gând, pentru caii verzi de pe pereți. Țștia însă doreau să-i potcovesc de-adevăratelea. Până dimineață, asta am făcut, i-am potcovit!“

Călușeii își luaseră tălpășița, dar terenul din spațele școlii nu rămăsese gol. Se mai aflau acolo comedia și roata.

Se apropia primăvara, și flăcăii uitaseră ce se întâmplase de Bobotează, căci atunci se transformase în sloi de gheață cel care se învârtise pe deasupra satului cu lanțurile. Îi vedeai venind în număr tot mai mare să urce în comedie. Așa cum bătrânii urcau în roată, fără să se mai ferească de privirile celorlalți. Măcar să izbutească vreunul dintre ei să ia în căușul palmei nițel cer și să-l arate nevastei la întoarcerea acasă. De ce să nu ia? Avea de unde. Oricât de mult ai fi luat din el, cerul creștea în clipa următoare la loc. Ehei, dacă ar fi fost și cu zilele

omului la fel! Dar nu era! Pesemne că d-asta și erau bieții moșnegi atât de grăbiți.

Numai că roata se îndepărta mereu de cer, coborând tot mai mult în pământ. Ca să poată ieși din nou la suprafață, îl lăsa jos pe câte unul dintre cei din ea. Bătrânii se prefăceau că nu bagă de seamă, dar băgau.

Pe omul cu cap de porc nu se înghesuise să-l primească nimeni. Ziceau că le sperie copiii. Ția fără copii spuneau că nu știu unde să-l culce, în casă cu ei, sau afară, în cocina porcilor.

L-a primit, până la urmă, o văduvă. „Cum să fie porc?, a izbucnit ea. Nu vedeți că vorbește? E om, cum suntem și noi. Nu-l putem lăsa pe o astfel de vreme afară.“

Și l-a dus la ea acasă. „O să te vadă Dumnezeu, dacă...“, au murmurat câteva babe, bazându-se pe faptul că văduva ședea chiar în spatele bisericii. Dacă era ca Dumnezeu să vadă din tot satul pe cineva, ea era prima.

Cercul avea și doi pitici, frați gemeni, pentru care s-a bătut toată lumea.

– Poate c-ar trebui să-i ținem cu rândul, a propus secretarul primăriei.

Și chiar așa s-a întâmplat. Cei doi omuleți, care nu erau, de fapt, pitici, ci cocoșați, se mutau de la

unul la altul, trecând prin aproape toate casele satului. Înainte însă de sfârșitul iernii, au dispărut. Nu putea să spună nimeni unde.

Apoi, pe la mijlocul primăverii, am văzut două măguri pe câmp. Au tot crescut măgurile alea până s-au făcut dealuri. Să mai fi fost iarnă, ne-am fi dat cu sania pe ele. Ce noroc căzuse pe capul satului nostru mic, de câmpie. Poate că era tot o scamatorie. Nu mai conta cine o făcuse. Dealurile s-au umplut în câteva zile de iarbă verde și de flori, devenind munți în toată regula. Urca un pâraiaș limpede spre vârful lor, deși toate pâraiele pe care le știam curgeau invers, și niciunul dintre ele n-o făcea pe doi munți diferiți în același timp.

Și a venit vara. Nu mai trebuia să plecăm cu trenul la munte. Venise muntele la noi acasă.

Doi munți despre care eram siguri c-o să citim curând în cartea de geografie.

– Sunt piticii, a țipat în miezul verii unul dintre noi.

Se aplecase să bea apă din izvoarele pâraului și-i văzuse pe cei doi frați lungiți sub iarbă. Stăteau cu fața culcată în țărână. Munții pe care umblam erau cocoșele lor care creșteau fără oprire.

În primăvara următoare, văduva din spatele bisericii a născut un copil. Era un porc cu față de om. S-a scris despre el în ziare. N-a fost zi în care să nu se scrie. Și să nu fie văzut la televizor. Porcul cu față de om a crescut mare. Ajunsese în conducerea județului. O astfel de scamatorie nu mai văzuse nimeni.

În vremea asta, roata din marginea satului intra tot mai adânc în pământ, până când n-a mai ieșit deloc la suprafață!

Și-a căzut o ploaie mare peste satul nostru, făcând ca potcoavele de călușei morți de pe câmp să înflorească.

Parfumul lor dulceag vine câteodată în sat, pentru a le vorbi celor care nu s-au născut încă despre întâmplarea aceea de demult, când cirul a stat o iarnă întreagă pe loc. Așa cum ședeau cei doi cocoșai pe câmp. Numai că se răsuciseră cu fața spre cer, astfel că munții răsăriți din cocoșele lor creșteau invers acum, spre fundul întunecat al pământului. Iar acolo nu voia niciun copil din sat să meargă în excursie.

Din tot ce însemnaseră bâlciul și cirul adus de el, mai rămăseseră în sat numai durerea de gânduri a câtorva femei în vârstă și oglinzile care deformau. Treceai printre ele, și din gras te făceau slab, din

frumos, urât, din pirpiriu, ditamai vlăjganul! Din copil, om bătrân!

Om viu, din om mort nu putuseră să facă! Încercaseră de mai multe ori, dar văzând că nu se poate, au spart oglinzile cu ciomagul. De atunci, n-a mai venit bâlciul în satul nostru niciodată.

## Ararat

Se întorcea pentru a douăzeci și opta oară acasă. Așa îi plăcea să spună, deși trăia de la vârsta de treizeci de ani în America. Poate că aici ar fi trebuit să fie acum acasă pentru ea. Sau în țara cealaltă, în care i se născuseră bunicii, unde nu ajunsese niciodată, nu-i ajunsese nici părinții, pentru că nu putuseră când erau încă tineri, apoi pentru că erau prea bătrâni pentru o călătorie atât de lungă, deși aveau să fie și mai bătrâni în primăvara în care urmau să zboare peste Ocean, unde îi aștepta singurul lor copil.

În Armenia, deși drumul era de câteva ori mai scurt, erau așteptați doar de niște morminte. Chiar de cimitire întregi, pentru că proveneau dintr-un neam mare cât o țară. Aveau toate rădăcinile în țara aceea, dar nu-i lega de ea nicio amintire. De

America îi lega totul, adică fiica lor, ea fiind tot ce le mai rămăsese pe lume. Nu stătuseră nicio clipă pe gânduri când își încuiaseră casa din centrul Bucureștiului, știind că n-o să-i mai treacă pragul, poate, niciodată, o lăsaseră plină de zilele vieții lor de până atunci și plecaseră după celelalte zile, ce le mai rămăseseră de trăit, ce stăteau ghemuite într-un apartament de la etajul patruzeci și doi al unui bloc din New York, urmând să-și țină de urât împreună.

Anaid îi aducea înapoi acum, în țara din care plecaseră. Se aflau în același avion, dar în compartimentul pentru bagaje. Erau amândoi în siguranță. Cei mai în siguranță pasageri din tot avionul. Orice s-ar fi întâmplat, ei n-ar fi pățit nimic. Dacă vântul, care sufla cu putere pe deasupra oceanului, ar fi rupt avionul în două, cum tot încerca s-o facă, ei și-ar fi continuat călătoria nestingheriți, ajutați chiar de vânt, doar că în loc să-și găsească liniștea în țările spre care porniseră, mai întâi cea natală, apoi cealaltă, în care li se născuse sângele, se mulțumeau cu țara cea mare, care era lumea, urmând ca ea să devină locul lor de odihnă veșnică. Ce poate fi mai frumos decât asta? Să fii înmormântat în pământul tuturor țărilor lumii! Fiindcă vântul le-ar fi împrăștiat cenușa peste tot.

– Și eu? se sperie, dintr-odată, Anaid. Dar nu din cauza turbulențelor ce zgâlțâiau avionul. Eu unde o să mă pot opri să aprind o lumânare și să-i plâng?

Nu era exclus ca ei să-i audă gândurile și să-i spună, în limba cenușii, pe care se văzuseră nevoiți s-o învețe în orele petrecute în cuptorul încins al crematoriului din Queens:

– Noi suntem bine! N-ai de ce să ne plângi. Dacă e să plângi pe cineva, gândește-te mai de grabă la tine! Știi prea bine de ce!

– Știu, mamă, își răspunse Anaid singură. Sunt o armeană aproape bătrână.

– O femeie, nu o armeană! se auzi unul dintre cele două glasuri de cenușă din cală.

– Dar nu faptul că ești femeie e de plâns.

– Ci faptul că sunt o femeie nemăritată. Asta vrei să spui, nu?

– Nu!

– Ce, atunci?

– Că n-ai acordat niciodată suficientă atenție dragostei. Ai zis mereu...

– Știu foarte bine ce-am zis. Mai încolo, e destul timp... Am avut mereu alte lucruri de făcut și iată-mă acum ajunsă la vârsta bătrâneții.

– Nu asta e lucrul cel mai rău!